

భారతదేశంలో వ్యవసాయ రకాలు

వ్యవసాయం చాలా కాలంగా భారతదేశంలో కీలకమైన భాగం. విభిన్న ప్రకృతి దృశ్యాలు మరియు వాతావరణం కారణంగా దేశవ్యాప్తంగా వివిధ వ్యవసాయ పద్ధతులు అభివృద్ధి చెందాయి. పంజాబ్ లోని చదునైన పొలాల నుంచి కేరళలో వర్షాలు కురిసే వరి పొలాల వరకు ప్రతి ప్రాంతానికి ఒక్కో రకమైన వ్యవసాయం ఉంటుంది. ఈ కథనంలో భారతదేశంలో వివిధ రకాల వ్యవసాయాన్ని గురించి మేము వివరించాము.

భారతదేశంలోని వివిధ రకాల వ్యవసాయాల జాబితా

ఈ పట్టిక ఈ వ్యవసాయ రకాలు మరియు భారతదేశంలో ఆహారం, డబ్బు మరియు సంప్రదాయాలకు ఎందుకు ముఖ్యమైనది అనే దాని గురించి తెలుసుకోవడానికి మాకు సహాయం చేస్తుంది.

భారతదేశంలోని వివిధ రకాల వ్యవసాయాల జాబితా			
వ్యవసాయ రకాలు	ప్రాంతం	లాభాలు	సవాళ్లు
జీవనాధార వ్యవసాయం	ఈశాన్య రాష్ట్రాలు, కొండ ప్రాంతాలు	స్థానిక కుటుంబాలకు ఆహారం మరియు ఆదాయాన్ని అందించడం ద్వారా జీవనోపాధిని కొనసాగిస్తుంది.	<ul style="list-style-type: none"> ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానానికి పరిమిత ప్రాప్యత ఉత్పాదకత మరియు ఆదాయ వృద్ధిని అడ్డుకుంటుంది. ఉదాహరణకు, మేఘాలయ వంటి కొండ ప్రాంతాలలో, దాని గొప్ప వ్యవసాయ-జీవవైవిధ్యం ఉన్నప్పటికీ, తక్కువ వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ సామర్థ్యాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది.
ఇంటెన్సివ్ ఫార్మింగ్	పంజాబ్, హర్యానా	<ul style="list-style-type: none"> అధిక పంట దిగుబడి పెరుగుతున్న జనాభా యొక్క ఆహార డిమాండ్లను తీరుస్తుంది. భారతదేశ వ్యవసాయ GDP (2019)లో 18%కి 	<ul style="list-style-type: none"> నీరు మరియు రసాయనాలు వంటి వనరుల మితిమీరిన వినియోగం నేల క్షీణత మరియు ఆరోగ్య సమస్యలకు దారితీస్తుంది. పంజాబ్ లో హరిత విప్లవం ఫలితంగా నేల లవణీయత మరియు నీరు

		సహకరిస్తుంది.	నిలిచే సమస్యలు తలెత్తాయి, ఇది దీర్ఘకాలిక సుస్థిరతను ప్రభావితం చేసింది.
వాణిజ్య వ్యవసాయం	పశ్చిమ భారతదేశం, మహారాష్ట్ర	<ul style="list-style-type: none"> రైతులకు ఆదాయాన్ని సమకూర్చి, ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడుతుంది. మహారాష్ట్ర చెరకు సాగు ప్రధాన పరిశ్రమకు మద్దతు ఇస్తుంది. 	<ul style="list-style-type: none"> మోనోకల్చర్ మరియు అధిక రసాయన వాడకం కారణంగా నేల క్షీణత దీర్ఘకాలిక సారానికి ముప్పు కలిగిస్తుంది. విదర్భలో పత్తి సాగు అధిక పురుగుమందు వాడకం మరియు అప్పుల కారణంగా రైతుల ఆత్మహత్యలకు దారితీసింది.
సేంద్రీయ వ్యవసాయం	ఉత్తరాఖండ్, సిక్కిం	<ul style="list-style-type: none"> పర్యావరణ అనుకూలమైన మరియు ప్రీమియం నాణ్యమైన ఉత్పత్తులను ఉత్పత్తి చేస్తుంది. ప్రపంచంలోని అగ్రగామి సేంద్రీయ ఉత్పత్తిదారులలో భారతదేశం ఒకటి (2019). 	<ul style="list-style-type: none"> సాంప్రదాయ వ్యవసాయంతో పోలిస్తే తక్కువ దిగుబడులు పెరుగుతున్న ఆహార డిమాండ్లను తీరుస్తాయి. ఉదాహరణకు, చీడపీడల కారణంగా సిక్కింలో సేంద్రీయ వరి దిగుబడి సాధారణం కంటే తక్కువగా ఉంటుంది.
డ్రైల్యాండ్ వ్యవసాయం (మెట్టభూముల వ్యవసాయం)	రాజస్థాన్, గుజరాత్	శుష్క ప్రాంతాలకు అనుకూలంగా ఉంటుంది, నీటి వనరులను సంరక్షిస్తుంది మరియు నేల కోతను నివారిస్తుంది.	<ul style="list-style-type: none"> వాతావరణ మార్పుల ప్రభావాలకు గురయ్యే అవకాశం ఉంది, కరువులు ఉత్పత్తిని ప్రభావితం చేస్తాయి. ఉదాహరణకు, రాజస్థాన్ 2003 లో పెద్ద కరువును ఎదుర్కొంది, ఇది పంట నష్టం మరియు బాధాకరమైన వలసలకు కారణమైంది.
ప్లాంటేషన్ వ్యవసాయం (తోటల పెంపకం)	కేరళ, కర్ణాటక	తేయాకు, కాఫీ వంటి వాణిజ్య పంటల ఎగుమతి ద్వారా ప్రధాన విదేశీ మారకద్రవ్య ఆదాయం.	<ul style="list-style-type: none"> మోనోకల్చర్ ప్రమాదాలు, వ్యాధులకు గురికావడం మరియు మార్కెట్ ధర హెచ్చుతగ్గులు. ఉదాహరణకు 2012-13లో

			కర్ణాటకలో కాపీ తుప్పు తోటలపై తీవ్ర ప్రభావం చూపింది.
మిశ్రమ వ్యవసాయం	ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళనాడు	<ul style="list-style-type: none"> • ప్రమాద వైవిధ్యంపంట వైఫల్యాలకు వ్యతిరేకంగా స్థిరత్వాన్ని నిర్ధారిస్తుంది. • పశువులు మరియు ఆక్వాకల్చర్ యొక్క ఏకీకరణ పోషక సైక్లింగ్ ను మెరుగుపరుస్తుంది. 	<ul style="list-style-type: none"> • విభిన్న పంటలు మరియు పశువుల సంక్లిష్ట నిర్వహణకు విభిన్న నైపుణ్యాలు అవసరం. • ఉదాహరణకు, తమిళనాడులో సమీకృత వ్యవసాయ వ్యవస్థలకు వ్యవసాయం మరియు పశుపోషణ రెండింటిలోనూ నైపుణ్యం అవసరం.
పాడిపరిశ్రమ	పంజాబ్, ఉత్తరప్రదేశ్	<ul style="list-style-type: none"> • గ్రామీణ ప్రజలకు జీవనోపాధిని అందిస్తుంది, పోషకాహారానికి దోహదం చేస్తుంది. • ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద పాల ఉత్పత్తిదారుగా భారత్ (2020) నిలిచింది. 	<ul style="list-style-type: none"> • పశువుల ఆరోగ్య సమస్యలు మరియు పశుగ్రాసం వంటి బాహ్య ఇన్పుట్లపై ఆధారపడటం లాభదాయకతను ప్రభావితం చేస్తుంది. • పంజాబ్ లో భూగర్భజలాల క్షీణించడం వల్ల పాడిపరిశ్రమ సుస్థిరతపై ప్రభావం పడుతోంది.
కోళ్ల పెంపకం	మహారాష్ట్ర, తెలంగాణ	<ul style="list-style-type: none"> • సరసమైన ప్రోటీన్ను సరఫరా చేస్తుంది, ఉపాధిని సృష్టిస్తుంది. • పౌల్ట్రీ ఉత్పత్తిలో భారత్ అగ్రస్థానంలో ఉంది. 	<ul style="list-style-type: none"> • ఏవియన్ ఇన్ఫ్లుఎంజా వంటి వ్యాధి వ్యాప్తి గణనీయమైన ఆర్థిక ప్రమాదాలను కలిగిస్తుంది. • ఉదాహరణకు 2006లో మహారాష్ట్రలో బర్డ్ ఫ్లూ విజృంభించడంతో భారీగా మరణాలు సంభవించి ఆర్థికంగా నష్టం వాటిల్లింది.
సెరికల్చర్ (పట్టుపరిశ్రమ)	కర్ణాటక, పశ్చిమ బెంగాల్	విలువైన పట్టు ఉత్పత్తి, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉపాధి కల్పిస్తుంది.	<ul style="list-style-type: none"> • కాలానుగుణ శ్రమ డిమాండ్లు మరియు పట్టు పురుగులు వ్యాధుల బారిన పడే అవకాశం ఉంది. • ఇటీవలి సంవత్సరాలలో వ్యాధి వ్యాప్తి కారణంగా కర్ణాటకలో పట్టుగూళ్ల

			ఉత్పత్తి గణనీయంగా తగ్గింది.
సంచార వ్యవసాయం	శుష్క మరియు పాక్షిక శుష్క ప్రాంతాలు	సంప్రదాయ పశుపోషణ జీవనశైలిని పరిరక్షిస్తుంది, ఆహార భద్రతకు దోహదం చేస్తుంది.	<ul style="list-style-type: none"> మారుతున్న పర్యావరణ వ్యవస్థలు, స్థిరపడిన వర్షాలతో విభేదాలు, భూ వివాదాలకు గురవుతారు. పట్టణీకరణ మరియు భూ వినియోగ మార్పుల కారణంగా రాజస్థాన్ లోని సంచార తెగలు మేత భూములు మరియు నీటి వనరులను పొందడంలో సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్నాయి.
పోడు వ్యవసాయం	ఈశాన్య రాష్ట్రాలు, గిరిజన ప్రాంతాలు	అడవులలో జీవవైవిధ్యాన్ని కాపాడుతుంది, గిరిజన సమాజాలకు మద్దతు ఇస్తుంది.	<ul style="list-style-type: none"> తక్కువ బీడు కాలాల కారణంగా నేల క్షీణత మరియు అటవీ నిర్మూలన ప్రమాదాలు ఉన్నాయి. నాగాలాండ్లో, మారుతున్న సాగు అటవీ నిర్మూలనకు దారితీసింది, వన్యప్రాణుల ఆవాసాలు మరియు నీటి పరీవాహక ప్రాంతాలను ప్రభావితం చేసింది.

భారతదేశంలో వ్యవసాయాన్ని ప్రభావితం చేసే అంశాలు

భారతదేశంలో వ్యవసాయ పద్ధతులు దేశవ్యాప్తంగా వ్యవసాయం ఎలా జరుగుతుందో రూపొందించే అనేక కారకాలచే ప్రభావితమవుతుంది. కొన్ని ముఖ్య కారకాలు:

- శీతోష్ణస్థితి మరియు భౌగోళిక శాస్త్రం: భారతదేశం యొక్క వైవిధ్యమైన వాతావరణం మరియు భౌగోళికం పండించగల పంటల రకాలు మరియు నాటడం మరియు కోత సమయాన్ని నిర్ణయించడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయి. విభిన్న పరిమాణంలో వర్షపాతం, ఉష్ణోగ్రత పరిధులు మరియు నేల రకాలు ఉన్న ప్రాంతాలు పంటల ఎంపిక మరియు వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రభావితం చేస్తాయి.
- రుతుపవనాలు: భారతదేశంలో వ్యవసాయానికి వార్షిక రుతుపవనాల వర్షాలు ఒక ముఖ్యమైన అంశం. రుతుపవనాల సమయం, పంపిణీ మరియు తీవ్రత నీటిపారుదలకు నీటి లభ్యత మరియు పంటల విజయాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి.

- నేల రకం మరియు సారం: వివిధ నేల రకాలు వివిధ స్థాయిల సారం మరియు పారుదల సామర్థ్యాలను కలిగి ఉంటాయి. ప్రతి ప్రాంతంలోని నిర్దిష్ట నేల పరిస్థితులకు అనుగుణంగా వ్యవసాయ పద్ధతులు మారాలి.
- నీటి లభ్యత: సాగునీటి లభ్యత కీలకమైన అంశం. పుష్కలంగా నీటి వనరులు ఉన్న ప్రాంతాలు నీటి ఆధారిత పంటలకు మద్దతు ఇవ్వగలవు, అయితే నీటి కొరతను ఎదుర్కొంటున్న ప్రాంతాలు కరువును తట్టుకునే పంటలు మరియు సమర్థవంతమైన నీటిపారుదల పద్ధతులపై దృష్టి పెట్టాలి.
- సాంకేతిక పురోగతి: ఆధునిక వ్యవసాయ సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, యంత్రాలు మరియు పనిముట్ల ప్రాప్యత వ్యవసాయ పద్ధతులను బాగా ప్రభావితం చేస్తుంది. అధునాతన పద్ధతులు ఉత్పాదకతను పెంచుతాయి మరియు కార్మిక అవసరాలను తగ్గిస్తాయి.
- భూ కమతాలు: భూమి కమతాల పరిమాణం మరియు యాజమాన్యం పంటల ఎంపిక మరియు వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రభావితం చేస్తాయి. చిన్న భూస్వాములు తరచుగా జీవనాధార వ్యవసాయానికి దారితీస్తాయి, అయితే పెద్ద కమతాలు యాంత్రికరణ మరియు ప్రత్యేకతను అనుమతిస్తాయి.
- సాంస్కృతిక పద్ధతులు: సాంప్రదాయ జ్ఞానం, ఆచారాలు మరియు సాంస్కృతిక పద్ధతులు పంట ఎంపికలు మరియు వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రభావితం చేస్తాయి. కొన్ని ప్రాంతాలు వారి సాంస్కృతిక వారసత్వంలో లోతుగా పాతుకుపోయిన నిర్దిష్ట పద్ధతులను కలిగి ఉంటాయి.
- మార్కెట్ డిమాండ్: దేశీయంగా, అంతర్జాతీయంగా వివిధ పంటలకు ఉన్న డిమాండ్ ఏ పంట పండించాలనే దానిపై రైతుల నిర్ణయాలకు దిశానిర్దేశం చేస్తుంది. మార్కెట్ ధోరణులు మరియు ధరలు పంట ఎంపికను ప్రభావితం చేస్తాయి.
- ప్రభుత్వ విధానాలు: ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన వ్యవసాయ విధానాలు, సబ్సిడీలు, నిబంధనలు వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రభావితం చేస్తాయి. కొన్ని పంటలకు మద్దతు, ధరల నియంత్రణ మరియు స్థిరమైన పద్ధతులను అవలంబించడానికి ప్రోత్సాహకాలు అన్నీ పాత్ర పోషిస్తాయి.
- విద్య మరియు అవగాహన: ఆధునిక మరియు సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులపై రైతుల జ్ఞానం, అలాగే పర్యావరణ సమస్యలపై అవగాహన, వారి భూమిని ఎలా సాగు చేయాలనే దానిపై వారి నిర్ణయాలను రూపొందించగలవు.

Join Telegram
channel to the get
latest news

APPSC/TSPSC Sure shot Selection Group

భారతదేశంలో వ్యవసాయం యొక్క ప్రాముఖ్యత

భారతదేశంలో వ్యవసాయం నిజంగా ముఖ్యమైనది ఎందుకంటే ఇది మిలియన్ల మందికి ఆహారాన్ని అందిస్తుంది మరియు దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థలో పెద్ద భాగం. భారతదేశంలో చాలా మంది పొలాలలో పనిచేస్తారు, పంటలు పండిస్తారు మరియు జంతువులను పెంచుతారు. వాస్తవానికి, భారతదేశంలో మొత్తం ఉద్యోగాలలో 44% వ్యవసాయంలో ఉన్నాయి.

వ్యవసాయం కూడా గణనీయమైన మొత్తంలో డబ్బును అందించడం ద్వారా ఆర్థిక వ్యవస్థకు సహాయపడుతుంది. భారతదేశం యొక్క మొత్తం ఆర్థిక ఉత్పత్తిలో సుమారు 18% అంటే దేశం సంపాదించే మొత్తం డబ్బు మాదిరిగానే, వ్యవసాయం నుండి వస్తుంది. అంటే దేశం డబ్బు సంపాదించి ఆర్థికంగా ఎదగడంలో వ్యవసాయం ప్రధాన భాగం.

భారతదేశం కొన్ని పంటలకు పెద్ద ఉత్పత్తిదారు కూడా. ఉదాహరణకు, ఇది ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద పాల ఉత్పత్తిదారు. ప్రతి సంవత్సరం, భారతదేశం మిలియన్ల టన్నుల పాలను ఉత్పత్తి చేస్తుంది, దీనిని వెన్న, జున్ను మరియు పెరుగు వంటి వివిధ ఉత్పత్తులను తయారు చేయడానికి ఉపయోగిస్తారు. ఇది ప్రజలకు తగినంత తినడానికి సహాయపడుతుంది మరియు ఈ ఉత్పత్తులను ప్రాసెస్ చేయడంలో నిమగ్నమైనవారికి ఉద్యోగాలను కూడా సృష్టిస్తుంది.

వ్యవసాయం అంటే కేవలం ఆహారాన్ని పండించడం మాత్రమే కాదు; సంప్రదాయాలు మరియు సంస్కృతి గురించి కూడా. వివిధ ప్రాంతాలు వారి స్వంత ప్రత్యేకమైన వ్యవసాయ పద్ధతులను కలిగి ఉన్నాయి, ఇవి తరతరాలుగా బదిలీ చేయబడ్డాయి. ఇది ప్రజలను వారి చరిత్రతో అనుసంధానిస్తుంది మరియు సాంస్కృతిక పద్ధతులను కాపాడటానికి సహాయపడుతుంది.

ఇటీవలి కాలంలో వ్యవసాయంలో ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం కూడా ప్రాముఖ్యత సంతరించుకుంది. కొత్త పనిముట్లు మరియు పద్ధతులు రైతులకు ఎక్కువ పంటలు పండించడానికి మరియు మంచి నాణ్యమైన ఉత్పత్తులను పొందడానికి సహాయపడతాయి. భారతదేశం ఆహారం ఇవ్వడానికి భారీ జనాభాను కలిగి ఉన్నందున ఇది కీలకం. 1.3 బిలియన్లకు పైగా జనాభాతో, ఇది ప్రపంచంలోనే అత్యధిక జనాభా కలిగిన దేశాలలో ఒకటి. కాబట్టి, ప్రతి ఒక్కరికీ తినడానికి తగినంత ఉండేలా చూడటంలో వ్యవసాయం పెద్ద పాత్ర పోషిస్తుంది.

Read More:

[భారతదేశంలోని ఉష్ణమండల సతత హరిత అడవులు](#)

[వ్యవసాయ చట్టాలు 2020](#)

[సౌర వ్యవస్థ](#)

[భారతదేశంలో పీఠభూములు](#)

<u>భారతదేశంలో రాష్ట్రాల వారీగా ఖనిజ ఉత్పత్తి జాబితా</u>	<u>భారతదేశంలోని అన్ని వ్యవసాయ విప్లవాల జాబితా 1960-2023</u>
<u>భారతదేశం యొక్క వాతావరణం</u>	<u>భారతదేశంలో వరదలు</u>
<u>భారతీయ రుతుపవనాలు</u>	<u>తుఫానులు మరియు ఉష్ణమండల తుఫానులు</u>

EMRS 2023
జానయర్ సెక్రటరయేట్ అసిస్టెంట్

- Knowledge of ICT (Basic Computer)
- Current Affairs & GA
- Reasoning
- Languages (English & Telugu)

Live + Recorded Batch

మరింత చదవండి:	
తాజా ఉద్యోగ ప్రకటనలు	<u>ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి</u>
ఉచిత స్టడీ మెటీరియల్ (APPSC, TSPSC)	<u>ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి</u>
ఉచిత మాక్ టెస్టులు	<u>ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి</u>

తెలుగు